

การศึกษา
ปัญหาการดำเนินงานและความต้องการความช่วยเหลือ
จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
ของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่

โดย

ปราณี ขจรบุญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยพายัพ

ตุลาคม 2543

0074-47960

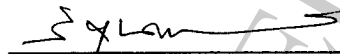
7243

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาปัญหาการดำเนินงานและความต้องการความช่วยเหลือจาก
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและ
ขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่

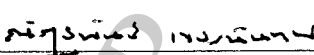

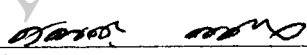
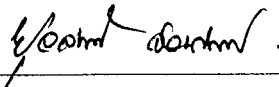
โดย นางปราณี ขจรบุญ
ภาควิชา บริหารธุรกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. พนม พรหมกันธา
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผศ.ดร. ศศิเพ็ญ พวงสายใจ
ดร. ยุวลักษณ์ จิระกิตดาการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. รัตนาพร เศรษฐกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

1. ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนวรรณ แสงสุวรรณ)
2. กรรมการ
(ดร. ณัฐพันธ์ ไชยรัตน์)
3. กรรมการ
(ดร. พนม พรหมกันธา)
4. กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิเพ็ญ พวงสายใจ)
5. กรรมการ
(ดร. ยุวลักษณ์ จิระกิตดาการ)

อนุมัติเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2543

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานและความต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จลงด้วย ด้วยความกรุณาของ ดร. พนม พรหมกันธา อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ. ดร. ศศิเพ็ญ พวงสายใจ ดร. ยุกต์กษณ์ จิระกิตติการ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการให้ข้อคิดเห็นและคำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไข ซึ่งผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คุณพิมพ์พรณ อารีย์บุญทรัพย์ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ในการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล คุณประนอม เจริญบำรุง เจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 และคุณพรสวรรค์ หมายยอด เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดส่งและติดตามแบบสอบถาม ตลอดจนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผู้ให้ข้อมูลและหลายท่านที่ได้กล่าวนาม ผู้มีส่วนช่วยเหลือทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบคุณในความรักและกำลังใจอันเหลือล้นจาก คุณวิระ คุณจิระประภา และคุณปาน วัฒน ขจรบุญ สามี และบุตรของผู้เขียน ซึ่งความสำเร็จ คักดีและสิทธิ์ทุกประการผู้เขียนขอมอบอุทิศเพื่อเป็นเกียรติแด่ คุณแม่ผ่องใส ไชยวงศ์ มารดาผู้ล่วงลับ

ปราณี ขจรบุญ

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาปัญหาการดำเนินงานและความต้องการความช่วยเหลือจาก
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม
ในจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อนักศึกษา ปราณี ขจรบุญ

ปีการศึกษา พ.ศ. 2543

คณาจารย์ที่ปรึกษา ดร. พนม พรหมกันธา อาจารย์ที่ปรึกษา
ผศ. ดร. ศติเพ็ญ พวงสายใจ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ดร. ยุกต์ลักษณ์ จิระกิตติการ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานและความต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ ปัญหาการดำเนินงานและความต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมและวิเคราะห์ความแตกต่างของปัญหาการดำเนินงานและความต้องการความช่วยเหลือ มีสมมุติฐานในการวิจัยว่า อุตสาหกรรมที่มีระยะเวลาดำเนินการแตกต่างกันมีปัญหาในการดำเนินงานและความต้องการความช่วยเหลือไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจดทะเบียนโรงงานจำพวกที่ 2 และ 3 ตามพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 ตามรายชื่อในทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2534 ถึง พ.ศ. 2542 ของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 141 ราย แบ่งกลุ่มตามระยะเวลาดำเนินกิจการ กลุ่มระยะเวลาดำเนินการมากกว่า 9 ปี 5 - 8 ปี และ น้อยกว่า 4 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้รับไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ผลการวิจัยโดยใช้ทฤษฎี และแนวคิดการจัดการธุรกิจและการวิเคราะห์วงจรชีวิตอุตสาหกรรม (Industrial Life Cycle) สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

ข้อมูลคุณลักษณะผู้ประกอบการและกิจการอุตสาหกรรม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ เพศชาย มีอายุ 40 - 49 ปี มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี เคยได้รับการอบรมด้านธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรม กิจการส่วนใหญ่เป็นประเภทอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปอาหารและอาหารสัตว์ สินค้าหัตถกรรม อุตสาหกรรมสิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป

และเครื่องหนัง มีระยะเวลาดำเนินกิจการมากกว่า 9 ปี มีขนาดการจ้างงาน 20 – 200 คน สถานภาพการถือหุ้นเป็นกิจการของคนไทย และไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)

การศึกษาวិเคราะห์แนวโน้มปัญหาการดำเนินงานของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งผู้ประกอบการออกเป็น 3 กลุ่มตามระยะเวลาดำเนินงาน ได้แก่ กลุ่มระยะเวลาดำเนินการ มากกว่า 9 ปี 5 – 8 ปี และ น้อยกว่า 4 ปี พบว่าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมประสบปัญหาการดำเนินงานในด้านบุคลากรและแรงงาน ด้านการเงิน ด้านการผลิตและเทคโนโลยี ด้านการตลาด และอื่นๆ ตามลำดับความสำคัญ และในแต่ละองค์ประกอบของปัญหาแต่ละด้านมากน้อยต่างกัน โดยภาพรวม องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ เรื่องการแข่งขันสูง ค่าขนส่งมีราคาแพง การจัดซื้อเครื่องจักรใหม่มีราคาสูง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูง และการจ้างบุคลากรที่มีทักษะและวุฒิการศึกษาทำได้ยาก ส่วนความต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมที่สำคัญ คือเรื่องการลงทุนส่งเสริมการตลาดและการส่งออก บริการข้อมูลข่าวสาร การพัฒนากระบวนการผลิตและเทคโนโลยี และการให้บริการปรึกษาแนะนำเฉพาะ

ศึกษาความแตกต่างของปัญหาในการดำเนินงานและความต้องการความช่วยเหลือ จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม พบว่าปัญหาการดำเนินงานและความต้องการความช่วยเหลือทุกองค์ประกอบของผู้ประกอบการ กลุ่มตามระยะเวลาดำเนินการที่ต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ตามระยะเวลาดำเนินกิจการที่ต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานและต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกัน

REPORT TITLE	A Study on Management Problems and Demands for Assistance from Department of Industrial Promotion of Small and Medium Scale Industries in Chiangmai Province	
AUTHOR	Pranee Khajornboon	
DEPARTMENT	Business Administration	
THESIS ADVISORS	Dr. Phanom Promguntha	Head Advisor
	Assist. Prof. Dr. Sasipen Phuangsaichai	Co - advisor
	Dr. Yuvaluck Chivakidakarn	Co - advisor
ACADEMIC YEAR	2000	

ABSTRACT

The purposes of this research are to discover general characteristic of small and medium scale industrial entrepreneurs in Chiangmai, management problems and demands for assistance from the Department of Industrial Promotion as well as to delineate the factors of management problems and demands for assistance among the groups of entrepreneurs. The hypothesis of the study is "*management problems and demands for assistance of Industries will be the same irrespective of which period of establishment they are*". Samples of 141 factories were selected through stratified Random Sampling from the industrial directory. The questionnaires were used in collecting data. Descriptive statistics in frequency, percentage, arithmetic means and standard deviations were used in analyzing. Business management concept, principle of investment, industrial life cycle theory and Industrial policies have been drawn up as references.

Most of the respondents are the owners of the firms, men, 40 – 49 years of age and graduates. Some of them have joined business or entrepreneurial training and workshops. The sectors are mostly food processing, crafts and garments. Duration in running business is mostly over 9 years. The industries employ 20 – 200 at average 20 – 50 and less portion of foreign shareholders. The survey indicated that only few enterprises are BOI Promoted.

Trends of management problems were analyzed through the groups of entrepreneurs, over 9 years, 5 - 8 years and under 4 years of establishment. Finding indicated that problems in workforce and finance are found to be the first two factors, followed respectively by production and technology, marketing and others. The most importance issues are high competition in marketing, high cost of transportation, high interest rates, new machines are expensive especially the imported ones, and unable to hire skillful or educated labour. Issues in demands for assistance from the Department of Industrial Promotion are found as marketing promotion and export opportunity, information services, production processing and technology development extension and counseling services.

In analyzing the difference of problems arising and demands for assistance of the industrial entrepreneurs, the hypothesis was accepted. It is proved that the problems arising and demands for assistance from Department of Industrial Promotion of industries in difference period of establishment or stages of life cycle are not difference.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตและกรอบแนวความคิดในการศึกษา	4
นิยามศัพท์	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	8
ระยะเวลาดำเนินการ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ทฤษฎีการจัดการธุรกิจ	10
แนวคิดด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์	15
แนวคิดด้านการวิเคราะห์อุตสาหกรรมและธุรกิจ	19
แนวคิดด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมตามวงจรธุรกิจ	21
หลักการและแนวคิดในการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและ ขนาดย่อมและแนวนโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนธุรกิจ อุตสาหกรรมขนาดย่อม	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
ความเกี่ยวข้องกันระหว่างเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	42
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยและรวบรวมข้อมูล	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การจัดกระทำข้อมูล	47
การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล	48
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การรายงานผลการศึกษา	50
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ผลการวิจัย	51
1. ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการและกิจการอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่	53
2. การศึกษาปัญหาในการดำเนินงานและความต้องการความช่วยเหลือ จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาด ย่อมในจังหวัดเชียงใหม่	62
2.1 แนวโน้มของปัญหาในการดำเนินงานของอุตสาหกรรม	61
2.2 แนวโน้มของความต้องการความช่วยเหลือของอุตสาหกรรม	85
3. การศึกษาความแตกต่างของปัญหาในการดำเนินงานและความต้อง การความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรม	91
3.1 ความแตกต่างของปัญหาในการดำเนินงาน	91
3.2 ความแตกต่างของความต้องการความช่วยเหลือ	92
4. สรุปผลการวิจัยและการวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินงานและความ ต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรม ขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่	93
4.1 คุณลักษณะของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและ ขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่	93
4.2 ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินงานและความ ต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมของผู้ ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัด เชียงใหม่	95
ก. ปัญหาการดำเนินงาน	95
ข. ความต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	101
4.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของปัญหาในการดำเนินงานและ	104

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ความต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมของผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่	
ก. ปัญหาในการดำเนินงาน	104
ข. ความต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	104
บทที่ 5 บทสรุป	105
สรุปผลการวิจัย	105
อภิปรายผล	118
ข้อค้นพบ	127
ข้อเสนอแนะ	132
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	
ภาคผนวก ข. คำนิยาม - อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม	
ภาคผนวก ค. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	
ภาคผนวก ง. โครงการความช่วยเหลือของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลคุณลักษณะผู้ประกอบการของผู้ประกอบการผู้ตอบแบบสอบถาม	54
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลคุณลักษณะกิจการของผู้ประกอบการผู้ตอบแบบสอบถาม	55
3	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของข้อมูลคุณลักษณะของผู้ประกอบการผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกกลุ่มตามระยะเวลาดำเนินงาน	60
4	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของข้อมูลคุณลักษณะกิจการของผู้ประกอบการผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกกลุ่มตามระยะเวลาดำเนินงาน	61
5	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อปัญหาการจัดการในการดำเนินงาน	63
6	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อปัญหาการจัดการในการดำเนินงานด้าน บุคลากรและแรงงาน จำแนกกลุ่มผู้ประกอบการตามระยะเวลาดำเนินงาน	67
7	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อปัญหาการจัดการในการดำเนินงานด้าน การเงิน จำแนกกลุ่มผู้ประกอบการตามระยะเวลาการดำเนินงาน	70
8	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อปัญหาการจัดการในการดำเนินงานด้าน การผลิตและเทคโนโลยี จำแนกกลุ่มผู้ประกอบการตาม	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

	ระยะเวลาดำเนินงาน	
9	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อปัญหาการจัดการในการดำเนินงานด้านการตลาด จำแนกกลุ่มผู้ประกอบการตามระยะเวลาดำเนินงาน	66
10	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อปัญหาการจัดการในการดำเนินงานด้านอื่นๆ จำแนกกลุ่มผู้ประกอบการตามระยะเวลาการดำเนินงาน	84
11	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อความต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม รวมทุกกลุ่มผู้ประกอบการ	86
12	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อความต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จำแนกกลุ่มผู้ประกอบการตามระยะเวลาดำเนินงาน	90
13	สรุปผลวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่	91
14	สรุปผลวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นต่อความต้องการความช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่	92